

PATVIRTINTA

Lietuvos verslo kolegijos direktorės pavaduotojos
studijoms ir kokybei, pavaduojančios direktorę

2021 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 1.6-72 (1.5)

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS LIETUVOS VERSLO KOLEGIJOS STUDENTO, VYKSTANČIO Į PRAKTIKĄ, ĮVADINĖ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ši Instrukcija reglamentuoja Lietuvos verslo kolegijos studentų, vykstančių atlikti profesinės veiklos praktiką įmonėse supažindinimą su sauga ir sveikata.

2. Ši Instrukcija parengta vadovaujantis Valstybinės darbo inspekcijos parengtomis Instrukcavimo tvarkos nustatymo ūkio subjekte metodinėmis rekomendacijomis; Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instrukcavimo tvarkos aprašo nuostatomis; Kolegijos Statuto nuostatomis; Kolegijos studijų nuostatais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo.

3. Prieš pradėdant praktiką, studentas privalo išklaudyti (pasirašytinai) įvadinį saugos darbe ir sveikatos instrukcavimo.

4. Įmonė turi sudaryti darbo sąlygas, kad darbas būtų saugus ir sėkmingas, kad dirbantysis studentas laikytųsi šių reikalavimų.

5. Praktikos metu studentas neturi teisės išvykti iš praktikos vietos nepranešęs apie tai praktikos vadovui įmonėje (toliau – vadovas) raštiškai.

6. Studentas privalo atlikti tik tą darbą, kurį pavedė vadovas su ta sąlyga, jeigu žinomi visi saugūs darbo atlikimo metodai. Iškilus klausimams ar neaiškumams, kreiptis į vadovą, kad paaiškintų.

7. Neleidžiama vykdyti darbų, nenumatytus praktikos užduotyje be raštiško praktikos vadovo nukreipimo.

8. Draudžiama ateiti praktikos metu į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas, ar būti nuo jų apsvaigusiam. Pastebėjęs šiuos pažeidimus praktikos vadovas privalo studentą – praktikantą nušalinti nuo darbo.

9. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjęs studentas, praktikos vadovas arba įvykį matęs asmuo privalo nedelsiant pranešti Kolegijos direktoriui (8 46 311099).

II SKYRIUS PAVOJINGI, KENKSMINGI IR KITI RIZIKOS VEIKSNIAI, JŲ POVEIKIS SVEIKATAI IR BŪTINOS SAUGOS PRIEMONĖS

10. Pagrindiniai pavojingi ir rizikos veiksniai esantys aplinkoje:

10.1. netvarkingos darbo priemonės;

10.2. netvarkingi elektros laidai.

11. Būtinios saugos priemonės:

11.1. vizualiai apžiūrėti ir įsitikinti darbo priemonių tvarkingumu;

11.2. mokėti teikti pirmąją medicinos pagalbą ir turėti pirmosios medicinos pagalbos rinkinį (be vaistų);

11.3. mobilus telefoninis ryšys.

III SKYRIUS

NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ TYRIMĄ REGLAMENTUOJANČIŲ NORMINIŲ AKTŲ REIKALAVIMAI

12. Nelaimingi atsitikimai tiriami vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, jeigu studentas dirba pagal sutartį ir mokamas atlyginimas.

13. Tiriami šie nelaimingi atsitikimai, susiję su darbu, kai surašomi N-I formos aktai:

13.1. atliekantiems darbo sutartimi sulygtą, kitą darbdavio pavestą ar su darbdavio žinia dirbamą darbą;

13.2. rengiantiems arba tvarkantiems darbo vietą, darbo priemones ir atliekantiems kitus su darbu susijusius veiksmus įmonės teritorijoje, patalpoje ar kitoje vietoje (prieš pradėdant darbą, darbo laiku ar po darbo);

13.3. darbo metu vykstantiems darbo reikalais (vykdantiems darbdavio pavestą užduotį);

13.4. vykstantiems į darbą arba iš darbo įmonės ar jos samdytu transportu;

13.5. nukentėjusiems dėl smurto, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai susiję su darbu (remiantis teisėsaugos institucijos ir tiriančių asmenų išvadomis);

13.6. per pietų pertrauką, poilsio ir kitas pertraukas, įskaitomas į darbo laiką, darbo vietoje, įmonės teritorijoje ar patalpoje.

14. Kiti nelaimingi atsitikimai darbe, dėl kurių surašomi N-I formos aktai:

14.1. darbo metu atliekant pilietinę pareigą: gelbstint žmones, materialines vertybes gaisro, avarijos, stichinės ir kitos nelaimės įmonėje likvidavimo metu;

14.2. darbdavio rašytiniu pavedimu (nurodymu) dalyvaujant sporto, kultūros ir kituose panašiuose renginiuose; darbo metu dalyvaujant įstatymo numatytoje visuomeninėje veikloje.

15. Dėl nelaimingo atsitikimo, įvykusio studentui esant komandiruotėje, surašomi:

15.1. vykdant darbdavio užduotį paskirties vietoje (N-I formos aktas);

15.2. vykstant iš poilsio vietos į užduoties vykdymo vietą ar atgal įmonės, su kuria sudaryta praktikos sutartis, ar įmonės, į kurią komandiruotas asmuo, transportu ar jų samdytu transportu (N-I formos aktas);

15.3. kelyje į vadovo nurodytą užduoties vykdymo vietą ir iš jos, taip pat į poilsio (nakvynės) vietą ir iš jos (N-2 formos aktas).

16. Nelaimingo atsitikimo, susijusio su darbu, tyrimo rezultatai surašomi N-2 formos akte, jei įvyksta darbo dienomis kelyje tarp darbovietės ir:

16.1. gyvenamosios vietos;

16.2. ne darbovietėje esančios vietos;

16.3. ne įmonės teritorijoje esančios vietos, kur studentas gali būti per pertrauką, skirtą pailsėti ir pavalgyti.

17. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjęs arba įvykio liudininkas privalo nedelsiant pranešti Kolegijos administracijai. Nelaimingas atsitikimas turi būti iširtas ir įformintas aktu per 7 darbo nuo nelaimingo atsitikimo.

18. Jei nukentėjęs ar įvykio liudytojas nepranešė administracijai darbo metu, arba dėl kurio nukentėjęs nedarbingumo neteko ne iš karto, nelaimingas atsitikimas tiriamas gavus nurodytų asmenų ar jų interesams atstovaujančių asmenų prašymą ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo.

19. "N" formos aktas surašomas tik visapusiškai patikrinus pareiškime nurodytas priežastis, dėl kurių įvyko nelaimingas atsitikimas, atsižvelgus į visas aplinkybes ir kitus įrodymus.

20. Tyrimas nutraukiamas ir "N" formos aktas nepildomas, nustačius, kad nelaimingas atsitikimas įvyko:

20.1. dėl ligos, nesusijusios su darbo sąlygų poveikiu;

20.2. tyčinio susižalojimo arba savižudybės atveju, alkoholio ir kitų narkotinių medžiagų poveikio, nesusijusio su technologiniu poveikiu;

20.3. vykdant nusikalstamus veiksmus (vagystė, pasipelnymas, chuliganizmas).

21. Darbų vadovas, sužinojęs apie nelaimingą atsitikimą, privalo:

21.1. skubiai suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam ir, esant reikalui, jį pristatyti į gydymo įstaigą;

21.2. pranešti padalinio vadovui apie nelaimingą atsitikimą;

21.3. išsaugoti, kad darbo vietos ir įrenginių būklė išliktų iki tyrimų pradžios tokia, kokia buvo įvykio metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, daryti būtinausias pakeitimus.

22. Padalinio vadovas privalo nedelsdamas pranešti darbdaviui, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai apie nelaimingus atsitikimus darbe.

23. Specialiai tiriami:

23.1. nelaimingi atsitikimai, kai nukentėjęs mirė iškart ar po laikino nedarbingumo dėl šio atsitikimo metu,

23.2. grupiniai nelaimingi atsitikimai, kada nukenčia ne mažiau kaip du asmenys,

23.3. kai nukentėjęs (jį atstovaujanti organizacija ar asmuo) nesutinka su "N" formos akte nurodytomis nelaimingo atsitikimo priežastimis ir aplinkybėmis.

24. Specialųjį tyrimą atlieka komisija, kuriai vadovauja darbo inspektorius.

25. Nelaimingi atsitikimai, įvykusieji pakeliui į darbą ir iš darbo tiriami tokia pat tvarka, kaip ir įvykę darbe.

Visos šios nuostatos taikomos tuomet kai studentas dirba pagal darbo sutartį ir jam yra mokamas atlyginimas.

IV SKYRIUS BENDRIEJI ELEKTROS SAUGOS REIKALAVIMAI

26. Pažeidus elektros srovei žmogaus organizmą, susitraukia raumenys, sutrinka širdies veikla ir kraujo apytaka, paraližuojami nerviniai centrai, atsiranda nudegimų. Organizmo pažeidimo elektros srove laipsnis priklauso nuo srovės stiprumo tekėjimo kūnu kelio ir veikimo trukmės. Srovės stiprumas priklauso nuo įtampos ir laidininko (organizmo varžos). Kuo didesnė organizmo ir apsauginių priemonių varža, tuo mažiau srovės praeis per jį.

27. Elektros srovės poveikis žmogaus organizmui. Nepavojingą žmogui galima laikyti 0,015 A stiprumo srovę, o elektros prietaisuose žmogaus organizmui nepavojinga ne didesnė kaip 50 V įtampa. Tekant 0,005 A srovei, pastebimai dreba rankų pirštai ir jaučiamas skausmas. Sustiprėjus srovei iki 0,02 A prasideda rankų traukuliai ir nukentėjęs negali pats atsiplėšti nuo laido. Kai srovė 0,05-0,09 A - paraližuojamas kvėpavimas, o kai 0,11 A prasideda širdies aritmija ir sutrinka kraujo apytaka. Sustojus kvėpavimui ir sutrikus širdies veiklai, žmogus gali uždusti. Tokiu atveju nukentėjusįjį reikia greitai (per 4-5 min.) išlaisvinti nuo srovės ir suteikti jam pirmąją pagalbą.

28. Sąlygos ir priežastys dėl kurių pažeidimo elektros srove pavojus.

Tiesioginė fizinė pažeidimo priežastis elektros traumos atveju yra elektros srovės, tekančios žmogaus kūnu, stiprumas. Dėl labai nevienodos žmogaus kūno varžos srovės stiprumas, esant tokiai pat įtampai, gali labai keistis. Kai oda drėgna (pvz. prakaituoja), kai žmogus neblaivus, pavargęs, kūno varža smarkiai sumažėja. Kai patalpose yra drėgmės, garų ir cheminių dujų, amoniako ir kitų medžiagų, labai sumažėja elektros įrengimų izoliacija ir odos varža, todėl sustiprėja srovė, vadinasi ir pažeidimo pavojus žmogui. Žmones elektros smūgis ištinka dėl šių priežasčių:

28.1. atsitiktinai prisilietus prie plikų laidų, kuriuose yra įtampa,

28.2. prisilietus prie elektros įrengimų konstrukcijos elementų ar korpusų, kuriuose buvo įtampa dėl pažeistos izoliacijos,

28.3. Būnant arti srovinių dalių susijungimo su žeme vietose (pav. kai nutrūksta ir nukrinta žemėn oro linijos laidai).

29. Pagrindinės priemonės, apsaugančios nuo pažeidimo elektros srove:

Elektros įrenginių korpusai turi būti įžeminti (įnulinti). Aptarnaujantis personalas privalo besąlygiškai laikytis saugumo technikos taisyklių.

30. Norint apsaugoti nuo elektros smūgio, naudojamos įvairios apsauginės priemonės, kurios pagal paskirtį skirstomos į tris grupes:

30.1. Įspėjančios, kad negalima liesti dalių, kuriose yra įtampa. Tai aptvarai, apsaugos signalizacija, plakatai, įspėjamieji užrašai, laikinas žeminimas ir prietaisai, kurie rodo, kad yra įtampa.

30.2. Įspėjančios nuo elektros smūgio ir turinčios didelę varžą. Tai dialektrinės pirštinės, dialektriniai kaliošai ir batai, izoliaciniai padėklai ir kilimėliai, izoliuotos instrumentų rankenos ir kt.

30.3. Apsaugančios nuo elektros smūgio lauko veikimo. Tai apsauginiai akiniai, skydeliai, brezentinės pirštinės.

31. Atsitiktinai atsiradęs netoli nukritusio ant žemės laido, žengęs žingsnį ir pastatęs kojas ant žemės dviejuose taškuose, kur yra skirtingi potencialai, žmogus yra veikiamas vadinamosios žingsnio įtampos, nes per kojas eina srovė, kojose atsiranda traukuliai, žmogus krinta ir yra veikiamas dar didesnės įtampos. Tos įtampos gali išvengti kojas pastačius greta, o iš pajungtos zonos išeiti reikia šokuojant ant vienos kojos, arba statant pėdą prie pėdos.

Dirbant prie elektros įrengimų ar juos aptarnaujant būtina įsitikinti, kad įrenginys yra įžemintas, tvarkingas valdymo pultas, o kabelių sujungimo ir pajungimo vietose yra uždengtos ir izoliuotos.

32. Pirmoji pagalba nukentėjusiam nuo elektros srovės. Jei prisilietęs prie srovės žmogus negali atsitraukti, jam reikia skubiai padėti. Nuo srovės atitraukiama įvairiai:

32.1. Išjunginama elektra (nuspaudžiamas jungiklis, išsukami saugikliai, kirviu ar kastuvu nukertami laidai ir pan.).

32.2. Atitraukiama nutvėrus už sausų drabužių.

32.3. Nukentėjęs izoliuojamas nuo žemės ar įžemintų objektų (po juo pakišama lenta) jis atitraukiamas virve ir pan. Atitraukiant nuo elektros, reikia žinoti, kad atjungus srovę nukentėjęs kris. Kad jis krisdamas nesusižeistų, jį reikia pagauti. Pats gali nukentėti nuo įtampos, todėl negalima liesti nukentėjusio nuogo kūno, drėgnų drabužių ir pan. Atitraukus nukentėjusį nuo elektros, reikia tuojau pat suteikti jam pirmąją pagalbą, iškviešti gydytoją. Jeigu žmogus kvėpuoja, reikia laikyti jį ramioje vietoje, kol atvyks gydytojas. Nukentėjusiajam draudžiama vaikščioti. Jei nukentėjęs nekvėpuoja, bet pulsas apčiuopiamas, reikia daryti dirbtinį kvėpavimą. Jei pulsas neapčiuopiamas (akies vyzdys išsiplėtęs), reikia darant dirbtinį kvėpavimą, masažuoti širdį.

V SKYRIUS

PRAKTIKOS VADOVO PAREIGOS IR TEISĖS GARANTUOJANT SAUGIAS IR SVEIKAS DARBO SĄLYGAS

(skiriama tiek kolegijos praktikos vadovams (jei organizuoja praktikas kolegijoje) tiek ir įmonių/įstaigų praktikos vadovams)

33. Praktikos vadovas privalo:

33.1. instrukuoti ir mokyti studentus saugiai dirbti;

33.2. nurodant darbą ir vėliau, pakitus darbo procesui, informuoti apie pavojingus, kenksmingus ir kitus rizikos veiksnius darbo vietose ir jų poveikį sveikatai;

33.3. kontroliuoti, kaip studentas laikosi saugos darbe reikalavimų, laikinai nušalinti studentą nuo darbo arba nutraukti praktikos eigą, jeigu jis darbo metu neblaivus, apsvaigęs nuo sąmoningai panaudotų narkotinių ar toksinių medžiagų;

33.4. aprūpinti darbo vietas ir studentus saugiomis darbo priemonėmis;

33.5. organizuoti medicinos pagalbos suteikimą;

33.6. nustatyta tvarka pranešti apie nelaimingus atsitikimus, sudaryti sąlygas jų priežastims ištirti;

33.7. organizuoti studentų darbą pagal fiziologiškai pagrįstą darbo ir poilsio režimą.

VI SKYRIUS

STUDENTŲ PAREIGOS IR TEISĖS ATLIEKANT DARBO SUTARTIMI SULYGTA DARBĄ

34. Pareigos:

34.1. saugoti savo sveikatą, mokėti saugiai dirbti, žinoti ir vykdyti saugos darbe norminių aktų reikalavimus;

34.2. laikytis saugos darbe reikalavimų; nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis ir apie tai pranešti praktikos vadovui;

34.3. imtis priemonių ir pagal galimybes bei kompetenciją pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas apie tai nedelsiant informuoti praktikos vadovą;

34.4. informuoti praktikos vadovą apie darbo metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus;

34.5. vykdyti kitus praktikos vadovo, jų įgaliotų asmenų teisėtus nurodymus.

35. Teisės:

35.1. reikalauti, kad praktikos vadovas užtikrintų saugų darbą;

35.2. sužinoti iš darbdavio apie jų darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius;

35.3. atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus sveikatai, gyvybei, taip pat tuos darbus, kuriuos saugiai atlikti nėra apmokyti.

VII SKYRIUS MEDICININĖS APTARNAVIMO PRIEMONĖS IR PIRMOSIOS PAGALBOS SUTEIKIMAS

36. Praktikos vadovas privalo žinoti pirmosios pagalbos suteikimo būdus esant nedidelėms traumoms: susimušus, patempus raiščius, išnirus sąnariams, lūžus galūnių kaulams, susižeidus, kraujuojant, patekus krisliui į akį (iš to skaičiaus ir cheminiai nudegimai), ištikus šilumos ar saulės smūgiui, apsinuodijus dujomis ar garais ir nukentėjus nuo elektros srovės.

VIII SKYRIUS PRAKTIKOS VADOVO IR STUDENTŲ VEIKSMŲ AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

37. Avarijos ar nelaimingo atsitikimo atveju praktikos vadovas privalo:

37.1. suteikti pirmąją medicininę pagalbą nukentėjusiam ir iškviesti greitąją medicinos pagalbą;

37.2. pranešti Direktoriui, saugos darbe specialistui, tačiau, jeigu nelaimingas atsitikimas įvyko, kurio metu studentas sužeistas sunkiai arba mirtinai, pirmiausiai būtina pranešti vietinei prokuratūrai, valstybinei darbo inspekcijai ir, kol neatvyks tirti pareigūnai, jeigu negresia žmonių sveikatai ar gyvybei, nekeisti įvykio aplinkybių;

37.3. jeigu tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu;

37.4. parašyti paaiškinimą dėl įvykio aplinkybių, priežasčių.

38. Pastebėjus gaisrą, pirmiausiai apie tai pranešti telefonu 112 gaisrinei tarnybai ir pradėti gaisro likvidavimą pirminėmis gaisrų gesinimo priemonėmis:

38.1. jei gaisro židinyje - elektriniai įrenginiai, nedelsiant juos išjungti. Gesinimui naudoti gesintuvus, pripildytus miltelių arba angliarūgšties, neleidžiama elektrinius prietaisus gesinti vandeniu;

38.2. jei gaisro židinyje - šiukšlės, skudurai, atliekos, mediena - gesinti vandeniu, gesintuvais pripildytais miltelių, putų.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Ši Instrukcija įsigalioja ją patvirtinus LTVK teisės aktų nustatyta tvarka.

40. Ši Instrukcija skelbiama viešai Kolegijos interneto svetainėje.

41. Su šia Instrukcija Kolegijos studentai supažindinami pasirašytinai.
